

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/129/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113206743
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5113206743.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: F.E.R.T, s.r.o., so sídlom Čadca, Sládkovičova č. 1700, IČO: 44 710 038, zastúpený advokátom Mgr. Michalom Durajom, so sídlom H., B. č. XXXX, proti odporcovi: Jednota slovenskej mládeže, občianske združenie, so sídlom Žilina, Sirotárska č. 2, IČO: 30 791 421, o náhradu škody v sume 1.003,16 Eur, v konaní o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 27C/96/2013-46 zo dňa 16. októbra 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 27 C/96/2013-46 zo dňa 16. októbra 2013 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa, aby bol odporca povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.003,16 Eur. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal. V dôvodoch svojho rozhodnutia okresný súd prezentoval podrobný výklad ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka. Uzavrel, že z hmotnoprávneho hľadiska je pre úspech navrhovateľa v konaní o náhradu škody nutné preukázať aktívnu vecnú legitímáciu, to znamená stav vyplývajúci z hmotného práva, podľa ktorého účastník je subjektom práva, ktoré je predmetom konania, a pasívnu vecnú legitímáciu, to znamená stav vyplývajúci z hmotného práva, podľa ktorého účastník je subjektom povinnosti, ktorá je predmetom konania. Nedostatok vecnej legitímácie znamená, že niekto, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotného oprávnenia, alebo o ktorom navrhovateľ tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, nie je nositeľom oprávnenia alebo povinnosti, o ktorú v konaní ide. Okresný súd mal preukázané, že navrhovateľ si uplatňuje náhradu škody voči odporcovi ako zriaďovateľovi Stáleho rozhodcovského súdu JSM, ktorý vydal rozhodcovský rozsudok P-13610-SRS-6 zo dňa 15.10.2010 a rozsudkom Okresného súdu Žilina 33C/184/2010-223 zo dňa 26.3.2012 bol rozhodcovský rozsudok zrušený. Navrhovateľ uvádzal, že mu vznikla škoda v celkovej výške 1.003,06 Eur, a to trovy konania v sume 714,56 Eur, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia v sume 383,06 Eur, zaplateného súdneho poplatku za návrh 331,50 Eur a suma 288,60 Eur ako poplatok za začatie rozhodcovského konania. Trovy konania 714,56 Eur a poplatok 288,60 Eur sú spolu žalovaná suma 1.003,16 Eur. Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) nemá špeciálne ustanovenia o náhrade škody, a tak súd zodpovednosť za škodu posudzoval podľa všeobecných ustanovení § 415 a § 420 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na skutočnosť, že nebola preukázaná ani jedna z podmienok vzniku zodpovednosti za škodu a nie je splnená podmienka pasívnej vecnej legitímácie odporcu, bol návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietnutý. Odporcovi nebola priznaná náhrada trov konania z dôvodu jej neuplatnenia.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Mal za to, že Stály rozhodcovský súd svojím zavineným konaním spôsobil navrhovateľovi škodu tým, že nedostatočne zistil skutkový stav veci a nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka. Stály rozhodcovský súd JSM rozhodcovským rozsudkom P-13610-SRS-6 zo dňa 15.10.2010 rozhodol o zamietnutí námietky nedostatku právomoci

rozhodcovského súdu a rozhodol o povinnosti zmluvných strán Ing. V. K. a R. K. zaplatiť navrhovateľovi odstupné vo výške 8.000,- Eur. Okresný súd Žilina rozsudkom č. k. 33C/184/2010-223 zo dňa 26.3.2012 rozhodol o zrušení uvedeného rozhodcovského rozsudku, keď mal za to, že predmetná zmluva o sprostredkovaní bola spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Rozhodcovskú doložku neakceptoval v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Odvolateľ sa nestotožnil so závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, konkrétne s posúdením, že u odporcu nebola splnená podmienka pasívnej vecnej legitímácie. Vyjadril presvedčenie, že základnou povinnosťou rozhodcovského súdu je už v štádiu začatia konania skúmať otázku svojej právomoci. Chýbajúca právomoc rozhodcovského súdu má za následok vadu formálnej vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. Stály rozhodcovský súd JSM zamietol námietku nedostatku právomoci a tento jeho postup následne založil vecnú legitímáciu odporcu. Rozhodcovský súd konal príliš formalistickým nedôsledným spôsobom a toto konanie malo za následok vznik škody na strane navrhovateľa. Zodpovednosť Stáleho rozhodcovského súdu JSM možno vyvodiť z porušenia § 21 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní. Odvolateľ tiež tvrdil, že rozhodcovský súd nemá samostatnú právnu subjektivitu, je zriadený občianskym združením, ktoré bolo v danom konaní označené ako odporca. Mal za to, že mu vznikla škoda v dôsledku protiprávneho konania rozhodcovského súdu. Medzi protiprávnym úkonom Stáleho rozhodcovského súdu JSM a vznikom škody u navrhovateľa nepochybne existuje príčinná súvislosť.

Odporca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V posudzovanej veci uplatnil navrhovateľ nárok na náhradu škody proti odporcovi ako zriaďovateľovi Stáleho rozhodcovského súdu JSM, ktorého činnosťou mala byť spôsobená škoda. Poukázal na to, že s Ing. V. K. uzavrel zmluvu o sprostredkovaní, ktorej podmienky však Ing. K. spolu so svojou manželkou porušil, z ktorého dôvodu došlo k uplatneniu práva v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky na Stálom rozhodcovskom súde JSM. Navrhovateľ bol v konaní úspešný, následne však Okresný súd Žilina z dôvodu pochybení v postupe rozhodcovského súdu rozhodnutie zrušil. Uplatnená náhrada škody spočívala v trovách konania, ktoré musel navrhovateľ uhradiť v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku.

Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O.s.p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkovi konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ súd náležite neodôvodní svoje rozhodnutie, osobitne také, ktorým ukladá nejakú povinnosť, odníme účastníkovi konania právo konať pred súdom, čo je jeden z dôvodov pre zrušenie rozhodnutia v odvolacom konaní (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedeného vyplýva, že súd je povinný pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí dodržať základné obsahové požiadavky formulované v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. Odôvodnenie je koncipované tak, aby jasne, stručne a zrozumiteľne v sebe zahrnulo všetky náležitosti uvedeného zákonného ustanovenia - vymedzenie predmetu konania, dôkaznej situácie a jej právne posúdenie. Súd je pri formulovaní odôvodnenia rozhodnutia viazaný predovšetkým požiadavkou stručnosti, presnosti, ako aj základnými princípmi logického myslenia.

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia mal odvolací súd za to, že predmetný rozsudok nespĺňa kritériá vymedzené ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. pre odôvodňovanie rozsudkov. Súd prvého stupňa

totiž založil svoje rozhodnutie len na strohom konštatovaní o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie odporcu. Z uvedeného záveru nemohol druhostupňový súd nijako zistiť, v čom spočíval základ pre rozhodnutie vyjadrené vo výroku napadnutého rozhodnutia. Absentujú tu úvahy vysvetľujúce dôvody neexistencie hmotnoprávnej povinnosti na strane odporcu.

Aj keď na základe uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie nepreskúmaval, považoval za nevyhnutné vyjadriť právne stanovisko k niektorým relevantným právnym otázkam vzťahujúcim sa k prejednávanej veci.

Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby. Podľa odseku 2 uvedeného ustanovenia právnickými osobami sú: a) združenia fyzických alebo právnických osôb, b) účelové združenia majetku, c) jednotky územnej samosprávy, d) iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

Právnická osoba je predovšetkým určitým útvarom, ktorý je umelo vytvorený na základe platných predpisov, a to nielen občianskoprávných, ale aj iných, najmä na základe Obchodného zákonníka. Tento útvar vzniká najmä združením majetku alebo združením fyzických či právnických osôb. Týmto útvarom môže byť aj obec alebo jednotky územnej samosprávy. V prípade vzniku právnickej osoby zo zákona je tento útvar zákonom vytvorený a aj pomenovaný. Treba uviesť, že všeobecná právna úprava právnických osôb v Občianskom zákonníku sa týka akýchkoľvek subjektov, teda aj tých, ktoré vznikli podľa iných ako občianskoprávných predpisov, a primerane aj tých, ktoré vznikli na základe zákona. Právnická osoba má aj svoju vnútornú organizačnú štruktúru, svoje orgány. Aké orgány musí mať určitá právnická osoba, je spravidla dané zákonom.

Právnická osoba je subjektom práva, právnych vzťahov, a preto musí mať tak spôsobilosť na práva a povinnosti, ako aj spôsobilosť na právne úkony. Spôsobilosť na práva a povinnosti právnická osoba nadobúda naraz, a to ku dňu vzniku. Odo dňa vzniku môže právnická osoba robiť právne úkony a brať na seba záväzky. Právna subjektivita právnickej osoby nie je totožná so subjektivitou jej členov. Právnická osoba je samostatnou osobou, úplne odlišnou od osôb, ktoré sú jej členmi. Preto právnická osoba môže nadobúdať a mať oprávnenia a povinnosti, ktoré nie sú oprávneniami a povinnosťami jej členov.

Názov právnickej osoby, pod ktorým vystupuje a robí právne úkony, je základným pojmovým znakom každej právnickej osoby. Pri podnikateľských subjektoch ide o obchodné meno (§ 8 a nasl. Obchodného zákonníka), ktoré je špecifickým názvom pre podnikateľské právnické osoby. Pokiaľ ide o názov (ale aj obchodné meno), právne predpisy ustanovujú, čo môže, resp. musí názov obsahovať.

Vznik, postavenie a činnosť rozhodcovských súdov je predmetom úpravy zákona o rozhodcovskom konaní.

Podľa § 12 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní právnická osoba môže na základe tohto zákona a na svoje náklady zriadiť a udržiavať stály rozhodcovský súd. Právnická osoba je povinná na svoje náklady zriadiť a udržiavať stály rozhodcovský súd, ak to ustanovuje osobitný predpis.

Podľa odseku 2 uvedeného ustanovenia zriaďovateľ stáleho rozhodcovského súdu je povinný vydať štatút a rokovací poriadok ním zriadeného stáleho rozhodcovského súdu.

Podľa odseku 3 uvedeného ustanovenia zriaďovateľ stáleho rozhodcovského súdu je povinný v Obchodnom vestníku zverejniť a) zriadenie stáleho rozhodcovského súdu, b) zriadenie pobočiek stáleho rozhodcovského súdu, c) zrušenie stáleho rozhodcovského súdu alebo pobočky stáleho rozhodcovského súdu, d) štatút a rokovací poriadok ním zriadeného stáleho rozhodcovského súdu a ich zmeny, e) zoznam rozhodcov, ktorí pôsobia na ním zriadenom stálom rozhodcovskom súde, a jeho zmeny.

Citovaná právna úprava formuluje možnosť zriaďovania stálych rozhodcovských súdov. Ich vznik je podmienený splnením zákonných predpokladov. Rozhodcovský súd nie je zriadený priamo zo zákona, ale vzniká na základe rozhodnutia právnickej osoby vytvoriť takýto subjekt (orgán). Rozhodcovský súd nemožno vnímať ako samostatný právny subjekt, čo potvrdzuje konštrukcia vyššie citovaných

ustanovení. Za predpokladu, že by úmyslom zákonodarcu bolo vytvoriť osobitnú právnickú osobu, predmetom činnosti ktorej by bolo rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní, jednotlivé zákonné ustanovenia by vyjadril tak, aby určovali suverénnosť rozhodcovského súdu s vymedzením nielen predmetu jeho činnosti a základnej bázy pre realizáciu jeho funkcií, ale spravidla vymedzením jeho reálneho fungovania aj vo vzťahu k iným subjektom práva, prípadne aj priamym označením rozhodcovského súdu ako právnickej osoby. Je evidentné, že ustanovenie § 12 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní hovorí o právnickej osobe, ktorá zriadi rozhodcovský súd a tento udržiava. Následne zriaďovateľ vydá štatút a rokovací poriadok. Úprava všetkých organizačných záležitostí týkajúcich sa postavenia a činnosti rozhodcovského súdu je zverená do právomoci zriaďovateľa, nie samotného rozhodcovského súdu. Tento má vystupovať len ako orgán (organizačná zložka zriaďovateľa), ktorému je v zmysle zákona o rozhodcovskom konaní zverená právomoc rozhodovať spory.

Formulácia § 12 zákona o rozhodcovskom konaní nepripúšťa podľa názoru odvolacieho súdu výklad, ktorý by viedol k nazeraniu na rozhodcovské súdy ako nezávislé právne subjekty. Samostatnosť rozhodcovského súdu v zmysle vyjadrenia jeho autonómnych právomocí, majetku, zodpovednosti za škodu nie je v zákone vyjadrená. Len z existencie sídla, úloh či organizačnej štruktúry nebolo možné vyvodit' právnu subjektivitu odporcu.

Zákon priamo nepomenúva rozhodcovské súdy právnickými osobami, nepriznáva im samostatnosť z hľadiska vykonávania právnych úkonov navonok, ale ich obmedzuje len na špecializovanú činnosť v zmysle zákona o rozhodcovskom konaní. Organizácia činnosti rozhodcovského súdu je jednoznačne zverená právnickej osobe - zriaďovateľovi, ktorý ako jediný môže vystupovať v civilnom procese ako osoba s procesnou subjektivitou.

Rozhodca, resp. rozhodcovský súd nie je pri výkone svojej funkcie nositeľom verejnej moci, a to aj napriek tomu, že rozhodcovský rozsudok môže byť exekučným titulom. Postavenie rozhodcu pri rozhodovaní sporu totiž treba primárne odvíjať od rozhodcovskej zmluvy ako zmluvy *suigeneris*, ktorou strany sporu zhodnými prejavmi vôle derogujú jurisdikciu všeobecných súdov. Táto zmluva má zásadne súkromnoprávny charakter, pričom jej uzavretím sa rozhodca nestáva orgánom štátu, ktorý by bol vybavený verejnoprávnymi právomocami. Na tom nič nemenní skutočnosť, že medze rozhodcovskej zmluvy môžu byť modifikované verejnoprávnymi zákonnými obmedzeniami vo vzťahu k určeniu okruhu sporov, u ktorých možno rozhodcovskú zmluvu platne dojednať.

Na základe uvedenej argumentácie možno vyvodit', že zodpovednosť rozhodcu má rýdzo súkromnoprávny charakter. Krajský súd má za to, že pre vznik zodpovednosti rozhodcu za škodu spôsobenú pri výkone jeho funkcie má rozhodujúci význam prijatie funkcie rozhodcu. Prijatím funkcie totiž rozhodca zakladá právny vzťah, ktorý vzniká medzi ním a stranami sporu a jeho obsahom sú tiež povinnosti, ktoré na seba rozhodca prijatím funkcie preberá. Tieto povinnosti plynú ako zo zákona, tak môžu byť dohodnuté v rámci ustanovení rozhodcovskej zmluvy. Svojou povahou ide však o povinnosti, ktoré nie sú vynútiteľné štátnou mocou a ktoré nemôžu byť predmetom samostatného súdneho konania. Deliktúálna zodpovednosť rozhodcu však nie je a nemôže byť neobmedzená. Predovšetkým je nutné v rozhodcovskom konaní z dôvodu právnej istoty všetkých účastníkov prísne dodržiavať imunitu rozhodcu pri tvorbe rozhodnutí a jeho odôvodnení. V tomto smere treba prihliadnuť ku skutočnosť, že rozhodca nemusí byť profesionál (dosahujúci kvality sudcu všeobecného súdu), ktorý by bol povinný postupovať s odbornou starostlivosťou. Tomuto záveru nasvedčuje predovšetkým znenie § 6 zákona o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého rozhodcom sa môže stať každá fyzická osoba, na ktorej sa zmluvné strany dohodnú, ak je plnoletá, spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu, má skúsenosti na výkon funkcie rozhodcu a je bezúhonná a ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak. Rozhodca si však musí byť vedomý svojej povinnosti riadiť sa pri rozhodovaní sporu hmotným právom. V prípade, ak má rozhodca za to, že s ohľadom na komplikovanosť a zložitosť sporu nie je dostatočne kvalifikačne vybavený pre prijatie rozhodnutia, ktoré by bolo reflexiou hmotného práva, je povinný funkciu rozhodcu v danom spore odmietnuť. Pokiaľ túto funkciu aj napriek tomu prijme, nemôže byť braný na zodpovednosť za odbornú, kvalitatívnu úroveň jeho rozhodnutia, a to z titulu náhrady vzniknutej škody. Náprava vadného rozhodnutia je možná len v medziach § 37 a § 40 a nasl. zákona o rozhodcovskom konaní.

K povinnostiam, ktorých nesplnenie môže založiť vznik zodpovednosti rozhodcu za škodu spôsobenú stranám sporu, patrí napríklad povinnosť prijať a vydať príslušné rozhodnutie, povinnosť mlčanlivosti (§ 8 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní) či povinnosť rozhodcu oznámiť stranám skutočnosť, pre ktorý by mal byť vylúčený (§ 9 zákona o rozhodcovskom konaní).

Právny režim zodpovednosti rozhodcu za škodu spôsobenú stranám sporu sa spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka o škode (§ 415 a nasl.). Z týchto ustanovení predovšetkým vyplýva, že zodpovednosť rozhodcu za škodu bude mať charakter subjektívnej zodpovednosti postavenej na princípe prezumovaného zavinenia. Rozhodca sa bude môcť svojej zodpovednosti zbaviť, ak preukáže, že škodu nezavinil. Z hľadiska rozsahu náhrady škody sa uplatní ustanovenie § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka; rozhodca bude povinný nahradiť skutočnú škodu, ako aj ušlý zisk. I v tomto prípade leží dôkazné bremeno na strane sporu, ktorá vznik škody tvrdí (teda na navrhovateľovi).

Vzhľadom na to, že rozhodnutie okresného súdu nebolo dostačujúco odôvodnené, krajský súd okrem formulácie právneho názoru k niektorým aspektom daného sporu ďalej rozhodnutie nepreskúmal. V zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. ho zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom dôjde k odstráneniu vytýkaných pochybení, predovšetkým k presnejšiemu vyjadreniu myšlienkového postupu súdu prvého stupňa v odôvodnení nového rozhodnutia vo veci samej.

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.